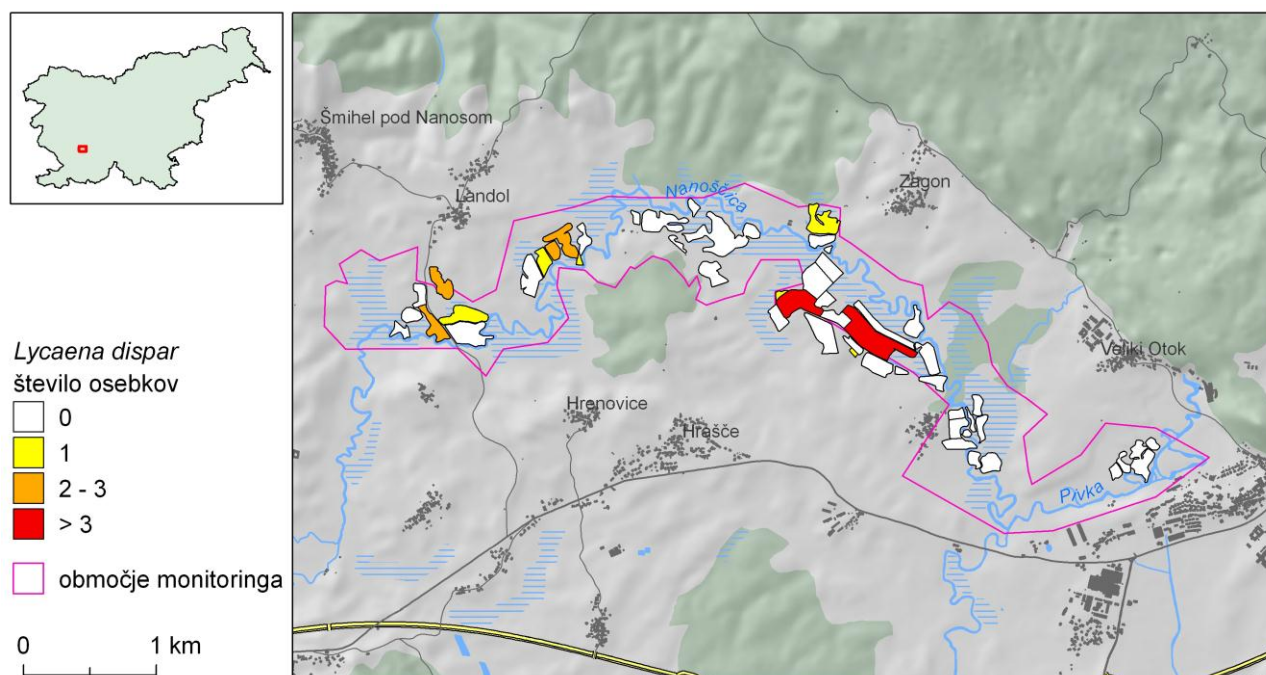

3.2.3 Rezultati monitoringa

Monitoring v območjih sklenjene razširjenosti

Območje Nanoščice

Območje obsega večji del porečja Nanoščice v Postojnski kotlini med vasjo Orehek na jugozahodu in Postojno na severovzhodu (Slika 77). Na tem območju je veliko število ekstenzivnih vlažnih travnikov, zaraščajočih se močvirnih območij in mejic. V okviru raziskav za določitev območij NATURA 2000 je bila na tem območju ugotovljena velika gostota pojavljanja odraslih osebkov te vrste (Čelik in sod., 2005).

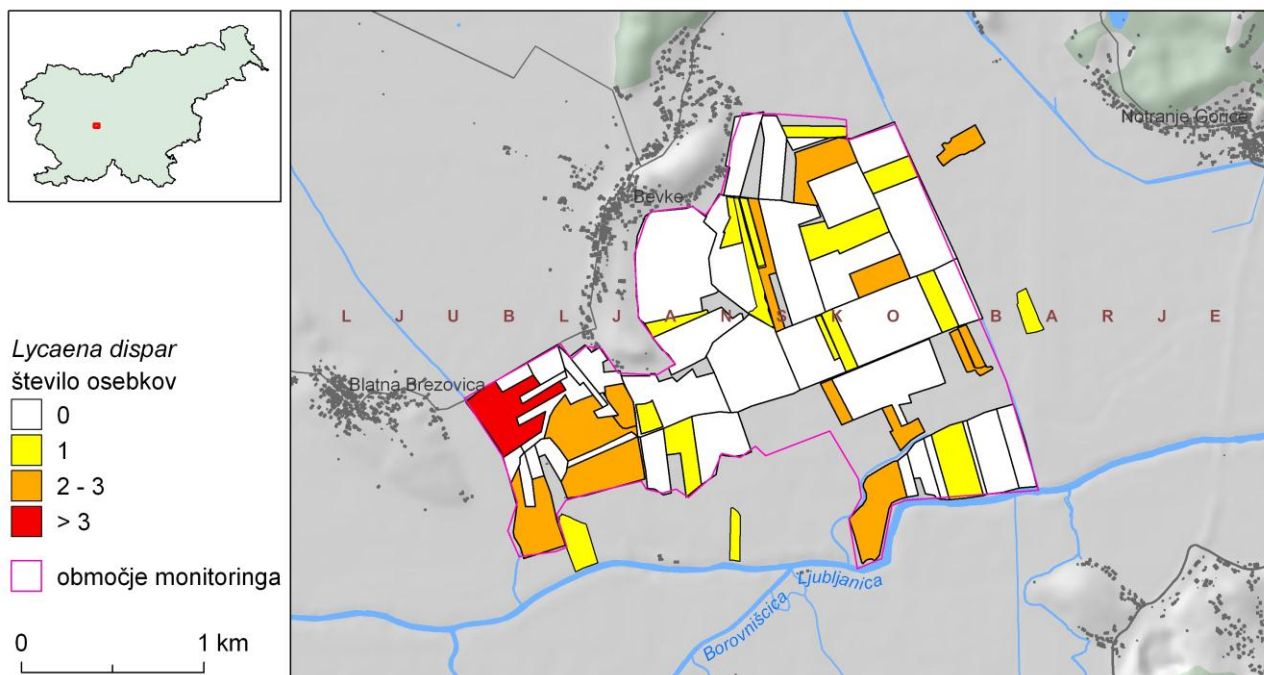
Slika 68. Območje monitorniga sklenjene razširjenosti močvirskega cekinčka (*L. dispar*) v območju ob Nanoščici. Pregledane ploskve in razredi števila opaženih odraslih osebkov so prikazani z barvno skalo.

V območju sklenjene razširjenosti (Slika 76) je bilo pregledanih 47 ploskev z ohranjenimi ustreznimi habitati za vrsto. Močvirski cekinček je bil najden na 8 ploskvah (skupaj 25 osebkov), kar predstavlja 17% vseh pregledanih ploskev. Pri ciljnem pregledu območja za močvirskega cekinčka na Nanoščici smo v letu 2010 ugotovili večjo zasedenost pregledanih ploskev kot v 2008 (2,3%), prav tako je bilo v letu 2010 največje opaženo število odraslih osebkov na ploskvi 8, medtem ko v letu 2008 le 2. Večinoma pa so bili še vedno opaženi le posamezni osebki, kar je povezano z izrazito teritorialnostjo samčkov, ki je pri tej vrsti dobro znana. V okviru monitoringa strašničinega mravljiščarja na Nanoščici v letu 2011 ni bil opažen niti en osebek močvirskega cekinčka.

Osrednje Ljubljansko barje

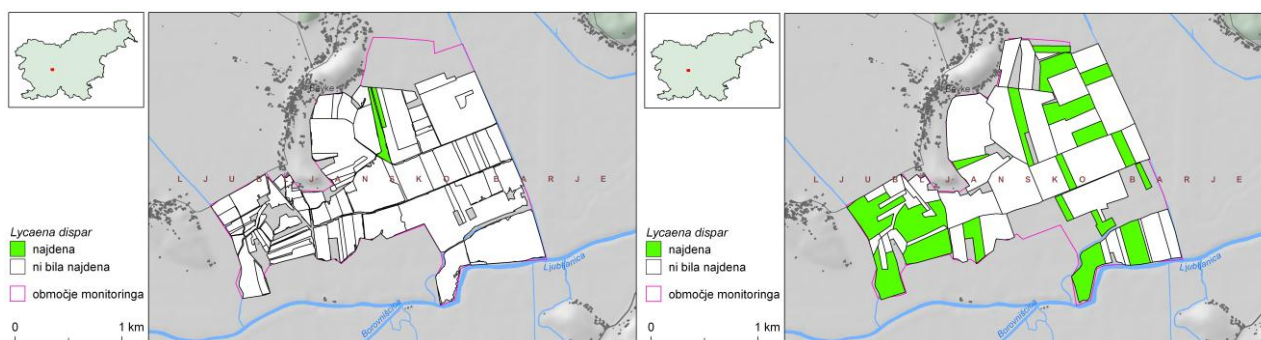
Ljubljansko barje predstavlja enega zadnjih večjih kompleksov ekstenzivnih vlažnih travnikov v osrednji Sloveniji. Območje obsega ravninske predele južno od vasi Bevke. Na tem območju je

največja zgotovitev ekstenzivnih vlažnih travnikov. Velika gostota osebkov ciljne vrste je bila ugotovljena med raziskavami za določitev območij NATURA 2000 (Čelik in sod., 2005).

Slika 69. Območje monitorniga sklenjene razširjenosti močvirskega cekinčka (*L. dispar*) v osrednjem delu Ljubljanskega barja v letu 2010. Pregledane ploskve in razredi števila opaženih odraslih osebkov so prikazani z barvno skalo.

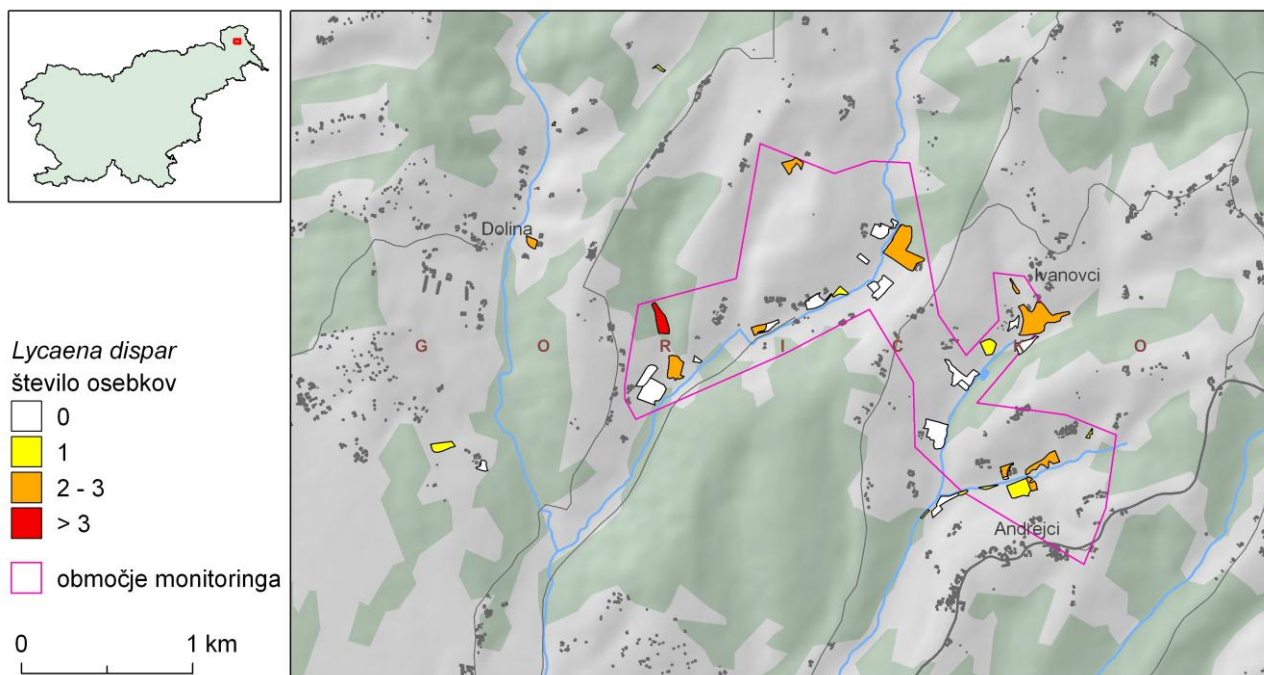
V predlaganem območju sklenjene razširjenosti (Slika 78) je bilo pregledanih 56 ploskev. Močvirski cekinček je bil najden na 19 ploskvah (skupaj 40 osebkov), kar predstavlja 33,9% vseh pregledanih ploskev. Pri ciljnem pregledu območja za močvirskega cekinčka na Ljubljanskem barju smo v letu 2010 ugotovili večjo zasedenost pregledanih ploskev kot v 2008 (3,3%), prav tako je bilo v letu 2010 največje opaženo število odraslih osebkov na ploskvi 7, medtem ko v letu 2008 le 2. Večinoma pa so bili še vedno opaženi le posamezni osebki, kar je povezano z izrazito teritorialnostjo samčkov, ki je pri tej vrsti dobro znana. V sklopu raziskav za strašničinega mravljiščarja v letu 2011 je bilo na Ljubljanskem barju pregledanih 119 ploskev, od katerih je bil močvirski cekinček najden le na sedmih, kar je skladno z ugotovitvami iz leta 2008 (Verovnik in sod., 2009).

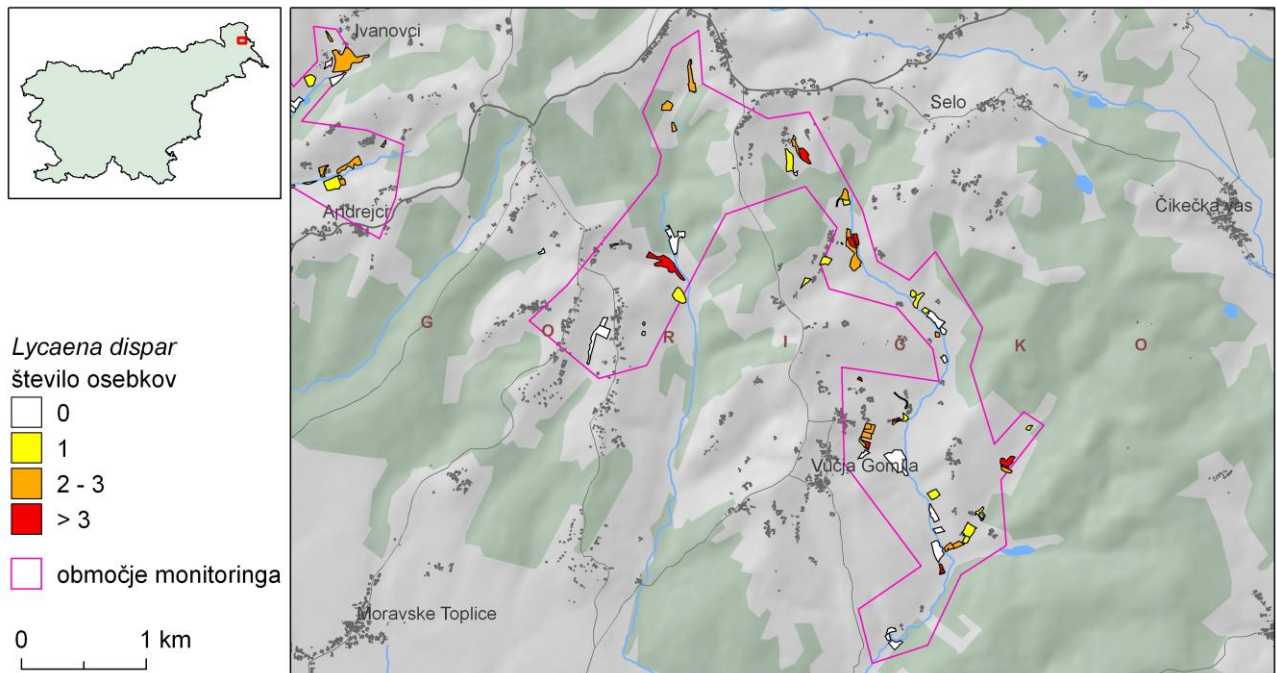
Slika 70. Najdbe močvirskega cekinčka (*L. dispar*) na območju sklenjene razširjenosti na Ljubljanskem barju. Levo: podatki pridobljeni v času monitoringa strašničinega mravljiščarja. Desno: ciljno pridobljeni podatki za monitoring močvirskega cekinčka.

Jugovzhodni del Goričkega

Goričko je kot celota največje območje v Sloveniji s prevladujočim ekstenzivnim kmetijstvom in najpomembnejše območje za ohranjanje te vrste v Sloveniji. Njegov JV del v katerem je potekal monitoring, zajema doline pritokov Ledave od Dolinskega potoka na zahodu do Brezovice na vzhodu (Slika 80). Celotno območje leži ob robu Murske ravnice. Velika številčnost in razširjenost ciljne vrste je bila ugotovljena med raziskavami za določitev območij NATURA 2000 (Čelik in sod., 2005).

Slika 71. Območje monitorniga sklenjene razširjenosti močvirskega cekinčka (*L. dispar*) na jugozahodnem delu Goričkega v letu 2010-zahodni del. Pregledane ploskve in razredi števila opaženih odraslih osebkov so prikazani z barvno skalo.

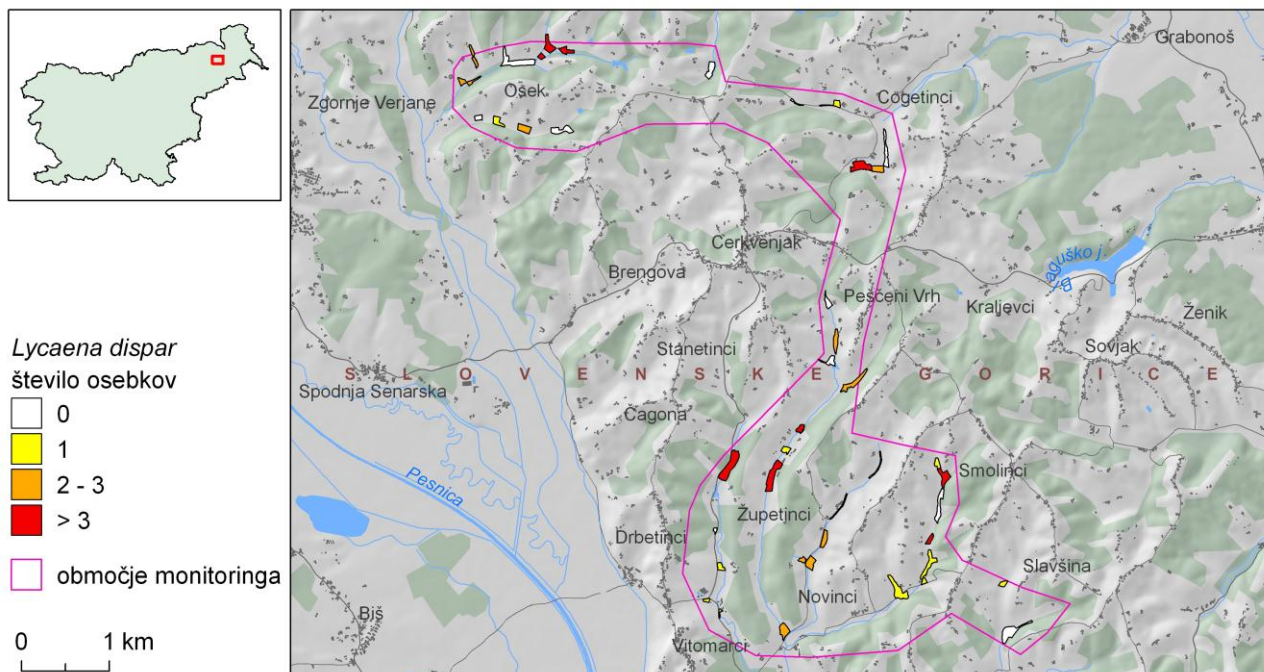

Slika 72. Območje monitornega sklenjene razširjenosti močvirskega cekinčka (*L. dispar*) na jugozahodnem delu Goriškega v letu 2010-vzhodni del. Pregledane ploskve in razredi števila opaženih odraslih osebkov so prikazani z barvno skalo.

V območju sklenjene razširjenosti na Goriškem (Slika 80, 81) je bilo pregledanih 67 ploskev z ohranjenimi ustreznimi habitati za to vrsto. Močvirski cekinček je bil najden na 39 ploskvah (skupaj 82 osebkov), kar predstavlja 58,2% vseh pregledanih ploskev. Pri ciljnim pregledu območja za močvirskega cekinčka na jugovzhodnem delu Goriškega smo v letu 2010 ugotovili veliko večjo zasedenost pregledanih ploskev kot v 2008 (7,5%), prav tako je bilo v letu 2010 največje opaženo število odraslih osebkov na ploskvi 10, medtem ko v letu 2008 le 4. Večinoma pa so bili še vedno opaženi le posamezni osebki, kar je povezano z izrazito teritorialnostjo samčkov, ki je pri tej vrsti dobro znana. V sklopu raziskav za strašničinega mravljiščarja in temnega v letu 2011 je bilo na jugovzhodnem Goriškem pregledanih 317 ploskev, od katerih je bil močvirski cekinček najden na 34 ploskvah (10,7%), kar je skladno z ugotovitvami iz leta 2008 (Verovnik in sod., 2009). Ustrezni habitati za to vrsto so na območju Goriškega fragmentirani, vrsta pa se pojavlja bolj ali manj po celotnem območju. Največje gostote poseljenih krp so na zahodnem delu v dolini Bokračkega potoka pri Krncih, na vzhodnem delu območja pa v dolini potoka Brezovica.

Osrednje Slovenske gorice

Območje obsega doline stranskih pritokov reke Pesnice, ki omejuje območje na južnem in zahodnem robu, ter Ščavnice, ki omejuje območje na severu in vzhodu (Slika 81). Najpomembnejše so doline Cogetinskega, Andrenskega, Župetinskega in Smolinskega potoka ob katerih so prisotni ekstenzivno rabljeni vlažni in močvirni travniki. Velika številčnost in pogostost ciljne vrste je bila ugotovljena med raziskavami za diplomsko delo V. Zakšek (Zakšek, 2004).

Slika 73. Območje monitornega sklenjene razširjenosti močvirskega cekinčka (*L. dispar*) v osrednjih Slovenskih goricah v letu 2010. Pregledane ploskve in razredi števila opaženih odraslih osebkov so prikazani z barvno skalo.

V območju sklenjene razširjenosti (Slika 82) je bilo pregledanih 38 ploskev z ohranjenimi ustreznimi habitati za to vrsto. Močvirski cekinček je bil najden na 24 ploskvah (skupaj 78 osebkov), kar predstavlja 63,2% vseh pregledanih ploskev. Pri ciljnem pregledu območja za močvirskega cekinčka v osrednjih Slovenskih goricah smo v letu 2010 ugotovili veliko večjo zasedenost pregledanih ploskev kot v 2008 (11,1%), prav tako je bilo v letu 2010 največje opaženo število odraslih osebkov na ploskvi 10, medtem ko v letu 2008 le 3. Večinoma pa so bili še vedno opaženi posamezni osebki, kar je povezano z izrazito teritorialnostjo samčkov, ki je pri tej vrsti dobro znana. V sklopu raziskav za strašničinega in temnega mravljiščarja v letu 2011 je bilo v osrednjih Slovenskih goricah pregledanih 167 ploskev, od katerih je bil močvirski cekinček najden le na treh ploskvah (1,8%), kar je skladno z ugotovitvami iz leta 2008 (Verovnik in sod., 2009). Ustrezni habitati za to vrsto so na območju Slovenskih Goric izrazito fragmentirani, vrsta pa se pojavlja bolj ali manj po celotnem območju. Največje zgojitve poseljenih ploskev so na območju dolin Župetinskega in Smolinskega potoka.

Monitoring robnih in izoliranih populacij

Tabela 7. Pregledane lokalitete izoliranih populacij močvirskega cekinčka (*L. dispar*) v letih 2008 in 2010. Lok ID je enak kot lok id v podatkovni zbirki, ki je del tega poročila.

Regija	Lok ID	Ime lokalitete	št. osebkov
Bela krajina	21646	Črnomelj, Tribučje, travnik v dolini SZ od cerkve v vasi Tribučje	1
Bela krajina	39562	Črnomelj, Obrh pri Dragatušu, travnik med potokoma Podturnščica in Obrščica	12
Bela krajina	21644	Črnomelj, Bojanci, travnik ob gozdu S ob zaselku Dolnji Bojanci	2
Bela krajina	41346	Črnomelj, Veliki Nerajec, travnik v osrednjem delu Nerajskih lugov Z od vasi Črešnjevca pri Dragatušu	3
Bela krajina	21632	Črnomelj, Mala Lahinja, travnik ob potoku Nerajčica (Nerajski lugi)	1

Bela krajina	43351	Črnomelj, Podlog, vlažen travnik med reko Lahinjo in cesto Podlog - Brdarci	1
Bela krajina	43353	Črnomelj, Belčji Vrh, travnik Z ob izviru reke Lahinje	13
Dravinja	53067	Slovenske Konjice, Zgornje Laže, rob ceste k ribnikom Petelinjek 200 m SV od zaselka Ponevnik	1
Dravinja	53068	Slovenske Konjice, Selski Vrh, rob ceste Stara vas-Zgornje Laže SV od domačije Jamnik	2
Dravinja	41593	Slovenske Konjice, Spodnje Laže, rob travnika J od ceste V od Spodnjih Laž	2
Dravinja	53072	Poljčane, Podboč, travnik Čreti 200 m S od vasi Podboč	4
Dravinja	53075	Poljčane, Studenice, travnik 220 m Z od hiše Studenice 3b	1
Dravinja	53077	Makole, Strug, Travnik 80 m SZ od hiše Strug 21	2
Dravinja	53088	Majšperk, travnik in kolovoz V od domačije Topolinjek	0
Dravinja	53071	Slovenske Konjice, Spodnje Laže, travnik J ob cesti Lušečka vas-Spodnje Laže 400 m V od hiše Spodnje Laže 3a	0
Dravinja	53074	Poljčane, Brezje pri Poljčanah, travnik J ob cesti Studenice-Spodnje Poljčane JV od hiše Brezje pri Poljčanah 4	2
Dravinja	53073	Poljčane, Brezje pri Poljčanah, travnik J ob cesti Studenice-Spodnje Poljčane JZ od hiše Brezje pri Poljčanah 3a	1
Dravinja	53063	Slovenske Konjice, Nova vas pri Konjicah, travnik ob Z robu ceste JZ od hiše Nova vas pri Konjicah 19	2
Dravinja	53064	Slovenske Konjice, Penoje, travnik ob Z robu ceste skozi vas Penoje	0
Dravinja	53070	Slovenske Konjice, Spodnje Laže, travnik S ob cesti Lušečka vas-Spodnje Laže 250 m V od hiše Spodnje Laže 3a	1
Dravinja	20183	Makole, Strug, Travnik S ob cesti Pečke-Stopno Z od hiši Strug 21	0
Dravinja	41592	Slovenske Konjice, Selski Vrh, travnik Z ob cesti SV od domačije Jamnik	2
Dravinja	51567	Slovenske Konjice, Selski Vrh Travnik Z ob potoku Ličnica, JV od vasi Zgornje Laže	1
Dravinja	20156	Poljčane, Studenice, Travniki J od ceste Poljčane-Makole SV od vasi Studenice	0
Dravinja	53066	Slovenske Konjice, Mlače, travniki od S robu ceste JV od hiše Mlače 5a	1
Haloze	53081	Podlehnik, Podlehnik, Brežina na V strani ceste pred hišo Podlehnik 6	0
Haloze	41591	Cirkulane, Pristava, jarek J ob cesti 450 m J od zaselka Herceg	3
Haloze	23167	Videm pri Ptujju, Vareja, prodna polica ob Dravinji S od hriba Jaševar	0
Haloze	53083	Podlehnik, Podlehnik, Rob ceste in travnik 170 m SV od domačije Trafela, Podlehnik 101	4
Haloze	53085	Videm, Skorišnjak, Rob ceste Mala Varnica-Veliki Okič J od domačije Brajdič	1
Haloze	13119	Videm, Repišče, travnik 190 m V od hiše Repišče 16a ob cesti Dolnji Leskovec-Cirkulane	4
Haloze	53084	Cirkulane, travnik in rob ceste pri hiši Cirkulane 13	1
Haloze	23160	Cirkulane, Pristava, travnik J in JV od hiše Pristava 21b	2
Haloze	13333	Videm, Belavšek, travnik J ob cesti Zgornji Leskovec-Skorišnjak 250 m V od domačije Mlakar	2
Haloze	23166	Videm pri Ptujju, Vareja, travnik med pritoku potoka Psičina in cesto SZ od hiše Vareja 15	0
Haloze	23134	Podlehnik, Zakl, travnik na V strani ceste med Zaklom in Stanošina	1
Haloze	23175	Cirkulane, Medribnik, travnik ob potoku Bela Z od cerkve Sveti Florjan	1
Haloze	13334	Cirkulane, travnik V od hiše Cirkulane 9	1
Haloze	28832	Spodnji Leskovec, travnik Z od ceste Soviče-Zgornji Leskovec, 250 m J od domačije Has, Spodnji Leskovec 18	1
Haloze	28831	Gorišnica, Cirkulane, travnik Z od Cirkulan, S od ceste in potoka Belana	7
Haloze	53080	Podlehnik, Stanošina, travniki S od potoka Rogatnica SZ od domačije Hronek	2
Haloze	23154	Videm pri Ptujju, Ljubstava, travniki v dolini potoka Črna JV od Ljubstave,	3

		pri levem pritoku V od kmetije Topolovec	
Ilirska Bistrica	32711	Ilirska Bistrica, Dobropolje, travnik na JV delu območja Mlake J od vasi Rečica	4
Ilirska Bistrica	41537	Ilirska Bistrica, travnik na SV delu območja Dolge njive	2
Krško polje	20051	Brežice, Kapele, močviren travnik v Jovsih	0
Krško polje	30069	Krško, Dedni Vrh, Pobočje J od vasi Dedni Vrh nad potokom Smolina	0
Krško polje	53035	Šentjernej, Gorenja Stara vas, travnik 470 m V od cerkve Svetega Tomaža V od vasi Gorenja Stara vas	0
Krško polje	27997	Novo mesto, Gorenje Kronovo, travnik in gozdni rob JZ od Žerjavinskega potoka	0
Krško polje	53056	Čatež ob Savi, travnik med sotočjem Save in Krke in Z cesto Čatež ob Savi-Brežice	0
Krško polje	41362	Čatež ob Savi, travnik na JV robu opuščene gramoznice S od Z dela Z mrtvice Save pri Prilipah	2
Krško polje	53280	Šentjernej, Hrastje, travnik S ob gradu Gracarjev turn	0
Krško polje	53062	Brežice, Rakovec, travnik Trebež na Jovsih 800 m JZ od vasi Rakovec	1
Krško polje	32833	Leskovec pri Krškem, travnik v dolini potoka Graben SZ od cerkve	0
Krško polje	34599	Šentjernej, Gorenja Stara vas, travnik V ob potoku Pendirjevka SZ od Gorenje Stare vasi	3
Krško polje	53059	Brežice, Mali Obrež, travnik v okljuku kanala Šica SV od vasi Mali Obrež	3
Krško polje	32847	Velika vas pri Krškem, travnik v S delu peskokopa Kamnica	0
Krško polje	53049	Kostanjevica na Krki, Sajevece, travniki Čret v Krakovskem gozdu 1,1 km SZ od domačije Jurica, Sajevece 8	0
Krško polje	53054	Krško, Urbina, travniki na desnem bregu Save nasproti NE Krško	0
Krško polje	53055	Krško, Brege, travniki okoli hipodroma J od vasi Brege	0
Krško polje	53058	Brežice, Prilipe, travniki S nad Z mrtvico Prilipe 1 km SV od vasi Prilipe	0
Krško polje	53057	Brežice, Prilipe, travniki v gozdu 700 m SV od vasi Prilipe	0
Krško polje	41363	Čatež ob Savi, zaraščajoči travnik V od nekdanje gramoznice, S nad Z mrtvico Save v Prilipah	1
Ljubljanska kotlina	38987	Komenda, Mlaka, dolina potoka Knežji potok 1,1 km SV od Mlake pri Komendi	0
Ljubljanska kotlina	34381	Komenda, Žeje pri Komendi, jase v gozdu pri Zadnjih Strugah	0
Ljubljanska kotlina	32602	Ljubljana, travnik 100 m SZ od stavbe novega Botaničnega vrta, Biološko središče	7
Ljubljanska kotlina	41348	Ljubljana, Srednje Gameljne, travnik V od Srednjih Gameljn	0
Ljubljanska kotlina	41347	Ljubljana, Spodnje Gameljne, travnik v Sračji dolini VJV od Straškega hriba	0
Ljubljanska kotlina	34268	Komenda, Suhadole, travnik Z od reke Pšate, do kanala	4
Ljubljanska kotlina	28089	Preddvor, travniki Blato, JZ od naselja Preddvor	0
Vipavska dolina	53138	Renče, JV breg jezera v glinokopu Goriških opekarn pri naselju Renče	3
Vipavska dolina	53161	Ajdovščina, Potoče, pas ob poti ob kanalu med železniško progo in reko Vipavo JV od železniške postaje Kamnje	1
Vipavska dolina	53160	Ajdovščina, Potoče, pas ob poti ob kanalu med železniško progo in reko Vipavo JZ od železniške postaje Kamnje	1
Vipavska dolina	53148	Nova Gorica, Spodnja Branica, pobočje z vinogradom S ob vasi Čipnje	0
Vipavska dolina	39674	Vipava, Manče, travnik 490 m JZ od zaselka Živec	0
Vipavska dolina	52098	Vipava, Manče, travnik 600 m V od hiše Manče 28, 830 m J od zaselka Živec	3
Vipavska dolina	53146	Gradišče pri Vipavi, travnik in gozdni rob v S delu Mlak pri Vipavi, ob sadovnjaku pri potoku Gacka	0
Vipavska dolina	53129	Ajševica, travnik J od letališke steze V ob vasi Ajševica, SV od zaselka Mandrija	0
Vipavska dolina	53281	Ajdovščina, travnik med avtocesto, potokom Hubelj in čistilno napravo	1

Vipavska dolina	41366	Ajševica, travnik na desnem bregu potoka Lijak SV od zaselka Mandrija	4
Vipavska dolina	51388	Nova Gorica, Rožna Dolina, travnik na J robu gozda Panovec S od zaselka Pri Bajti	0
Vipavska dolina	53123	Nova Gorica, travnik na J robu Nove Gorice v Grčni, S ob gozdu Panovec in kanalu Koren	0
Vipavska dolina	44481	Gradišče pri Vipavi, travnik na osrednjem delu Mlak - Mlake pri Vipavi	0
Vipavska dolina	53139	Renče, Vogrsko, travnik ob cesti Vogrsko-Volčja Draga med potokom Lijak in zaselkom Britof	0
Vipavska dolina	41376	Ajdovščina, Dobravlje, travnik ob jarku Z od kanala Skrivšek Z od vasi Male Žablje	1
Vipavska dolina	41360	Komen, Čipnje, travnik ob levem bregu reke Branice SZ od zaselka Čipnje	1
Vipavska dolina	53282	Vipava, Gradišče pri Vipavi, travnik ob makadamski poti V ob avtocesti na S delu Mlak pri Vipavi	1
Vipavska dolina	43965	Vipava, travnik ob potoku Gacka S od Mlak	2
Vipavska dolina	52099	Gradišče pri Vipavi, travnik S od vojaškega območja Mlake, V ob avtocesti	4
Vipavska dolina	53162	Ajdovščina, Dobravlje, travnik V od potoku Skrivšek S ob mlaki Dobravska krnica	0
Vipavska dolina	53126	Nova Gorica, Rožna Dolina, travnik Z ob cesti Rožna Dolina-Stara Gora, J ob Vipavski cesti	0
Vipavska dolina	53137	Renče, travnik Z ob naselju Renče, S ob odcepu ceste proti vasi Mrljaki	0
Vipavska dolina	29785	Ajševica, travnik Z ob potoku Lijak V od Ajševice	1
Vipavska dolina	53140	Ajdovščina, Lokavec, travniki med potokoma Lokavšček in Potok, V ob vasi Lokavec	0
Vipavska dolina	53136	Šempeter pri Gorici, Vrtojba, vinogradi v S delu Biljenskih gričev ob potoku Z ob gozdu Bukovnik	3
Vipavska dolina	53134	Šempeter pri Gorici, Vrtojba, vinogradi v Biljenskih gričih 400 m V od vrha Marogovnik	3
Vipavska dolina	13299	Nova Gorica, Kromberk, zaraščajoč travnik na S robu gozda Panovec, J ob kanalu Koren in tovarni Meblo, Industrijska cesta 5, Kromberk	0

V letu 2010 smo pregledali 112 lokalitet na območjih, za katere smo vedeli, da se v njih močvirski cekinček pojavlja v izoliranih populacijah. Najobsežnejše degradacije habitatov te vrste smo opazili v Dravinjski dolini in Halozah. V naboru lokalitet predvidenih za nadaljnji dolgoročni monitoring izoliranih populacij je 96 lokalitet, ki so geografsko razporejene po vseh regijah Slovenije. V letu 2010 je bila vrsta opažena na 57 od 96 lokalitet ovrednotenih kot primernih za vrsto (Tabela 8), kar je 59,4% lokalitet.

3.2.4 Zaključki

Na podlagi ugotovljene razširjenosti za vzpostavitev monitoringa *L. dispar* smo ugotovili da:

- so rezultati te raziskave o številčnosti in razširjenosti vrste ustrezni in uporabni kot izhodiščno stanje za nadaljnji monitoring;
- so izbrana območja sklenjene razširjenosti predlagana v Verovnik in sod. (2009) ustrezna;
- je vzporedno popisovanje močvirskega cekinčka in obeh vrst mravljiščarjev (*P. teleius* in *P. nausithous*) neizvedljivo, saj se večinoma obdobja maksimalnega pojavljanja odraslih osebkov na izbranih območjih ne prekrivajo (Slika 79);
- so parametri, ki so primerljivi med različnimi sezonami in zato uporabni za nadaljnji dolgoročni monitoring, naslednji: število osebkov na območje, delež poseljenih ploskev

znotraj območja sklenjene razširjenosti in delež površin z ustreznim habitatom za vrsto znotraj tega območja;

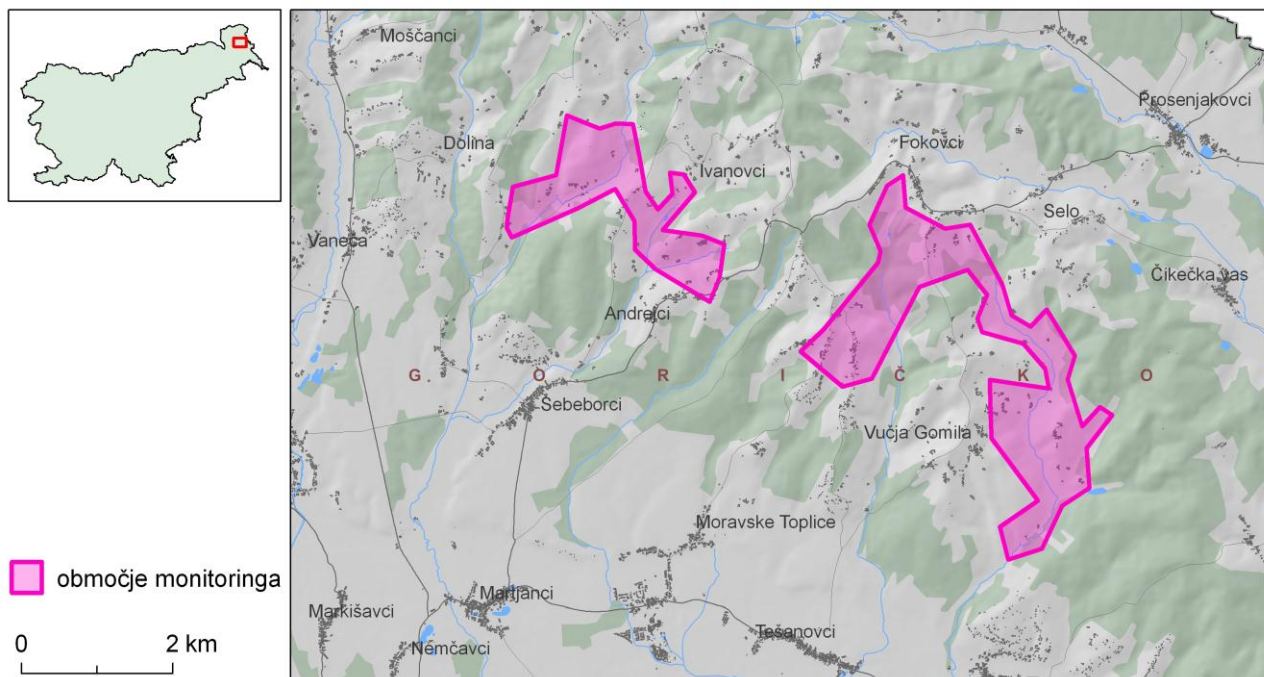
- je lokalitete, na katerih so pri monitoringu sklenjene razširjenosti in monitoringu izoliranih populacij opaženih vsaj pet odraslih osebkov smiselno obravnavati kot ključna za preživetje te vrste v Sloveniji;
- vrsta gledano v celoti v Sloveniji ni ogrožena, zato je monitoring smiselno izvajati v daljših intervalih (glej spodaj).

3.2.5 Protokol dolgoročnega monitoringa

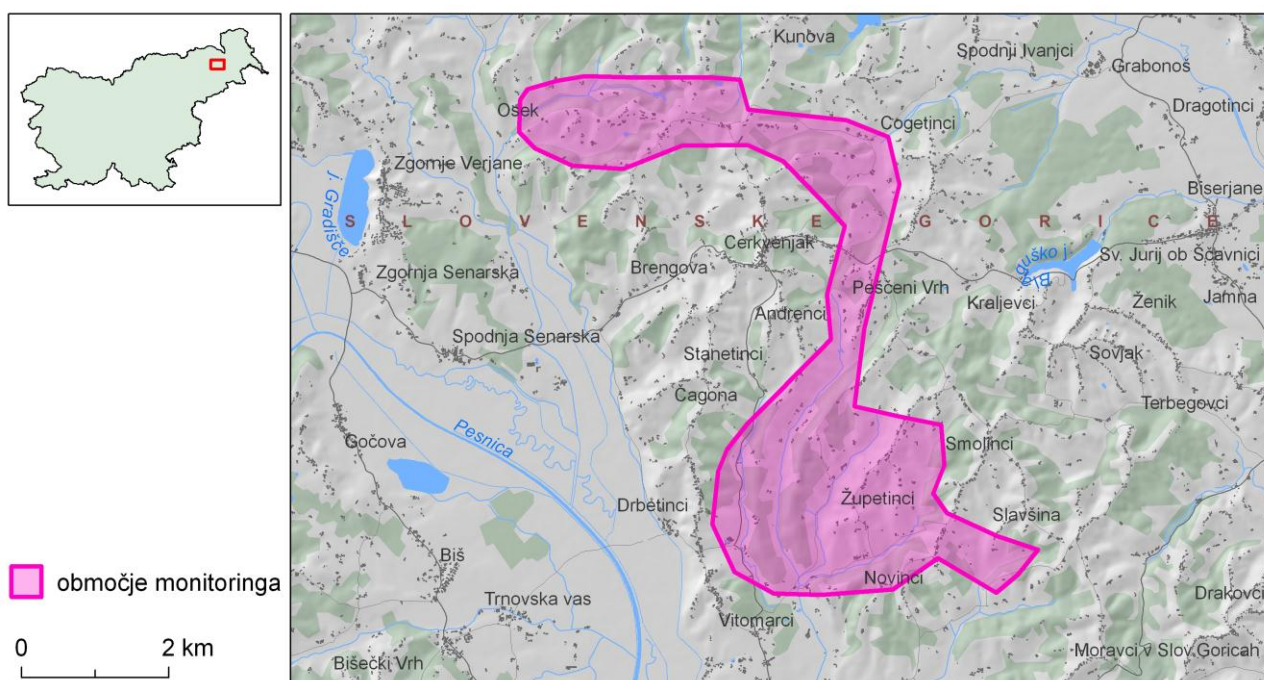
V nadaljevanju predlagamo protokol za dva tipa dolgoročnega monitoringa: monitoring prisotnosti vrste v območju sklenjene razširjenosti in monitoring prisotnosti vrste v znanih izoliranih populacijah.

Monitoring na območju sklenjene razširjenosti vrste:

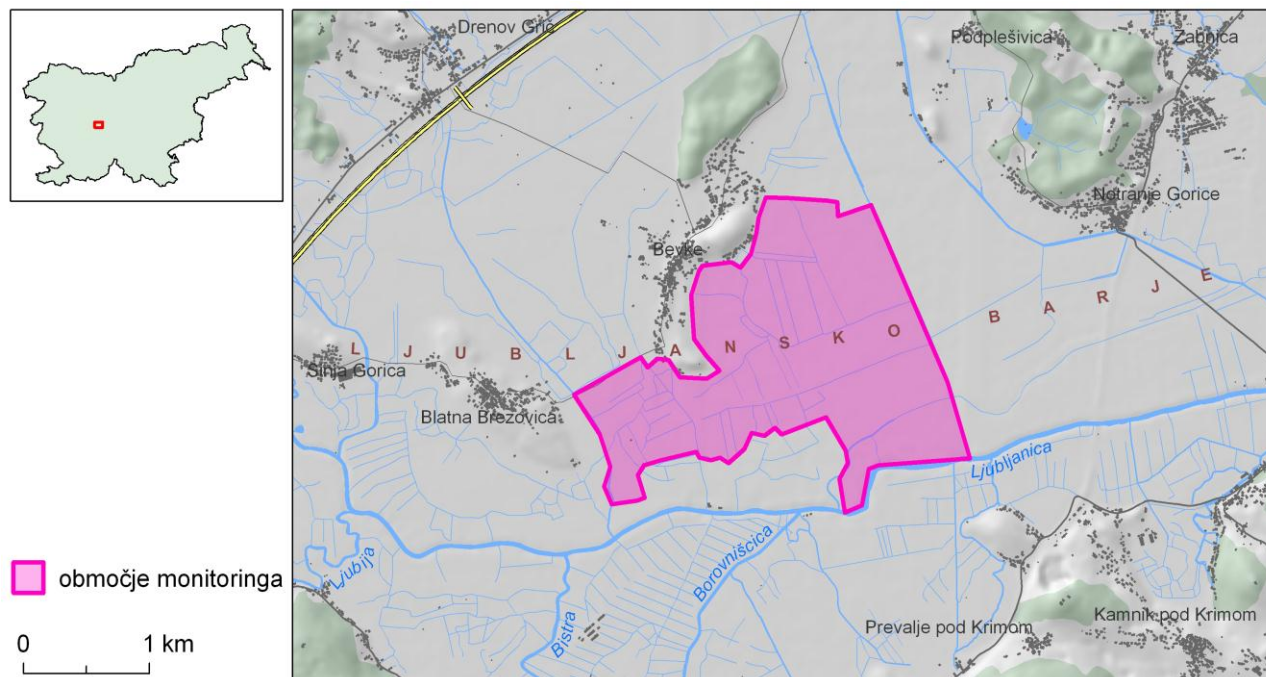
- monitoring sklenjene razširjenosti se izvaja v območju jugovzhodnega Goriškega, osrednjih Slovenskih goric, Ljubljanskem barju in ob Nanoščici (glej slike 83, 84, 85, 86);
- vzorčenje na terenu se izvaja v skladu z navodili za monitoring (glej prilogo v Verovnik in sod. (2009);
- na vsakem od izbranih območij se preveri vse površine potencialno primerne za vrsto (vlažni travniki, zaraščeni jarki, obrežja);
- pojavljanje vsakega opaženega odraslega osebka v času vzorčenja se na terenu vpiše na karto (DOF) ali zabeleži z GPS napravo;
- v primeru velikega števila odraslih osebkov na raziskovani ploskvi se na karto (DOF) vpiše poligon ploskve in vpiše ocenjeno število prisotnih odraslih osebkov;
- na vsaki vzorčni ploskvi se evidentira dejavnike, ki bi lahko negativno vplivali na habitat vrste;
- monitoring se izvaja s pet letnim intervalom (naslednji monitoring v letu 2015) in sicer v času maksimuma pojavljanja odraslih osebkov med 5. avgustom in 30. avgustom;
- v primeru da sta ugotovljena številčnost ali delež poseljenih ploskev v območju manjša za 25% (glede na predhodno vzorčenje), je monitoring v takih območjih treba ponoviti v naslednjem letu.

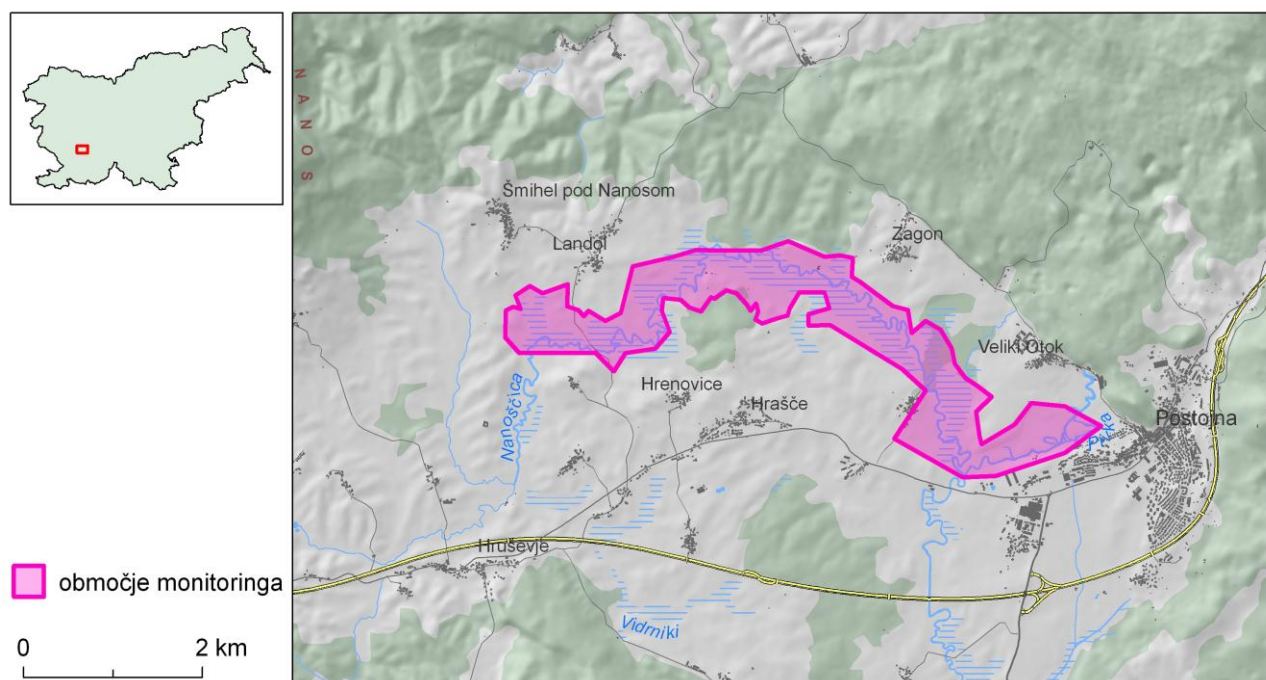
Slika 74. Območji izbrani za dolgoročni monitoring močvirskega cekinčka (*L. dispar*) v območju sklenjene razširjenosti v JV delu Goriškega.

Slika 75. Območje izbrano za dolgoročni monitoring močvirskega cekinčka (*L. dispar*) v območju sklenjene razširjenosti v Slovenskih Gorićah.

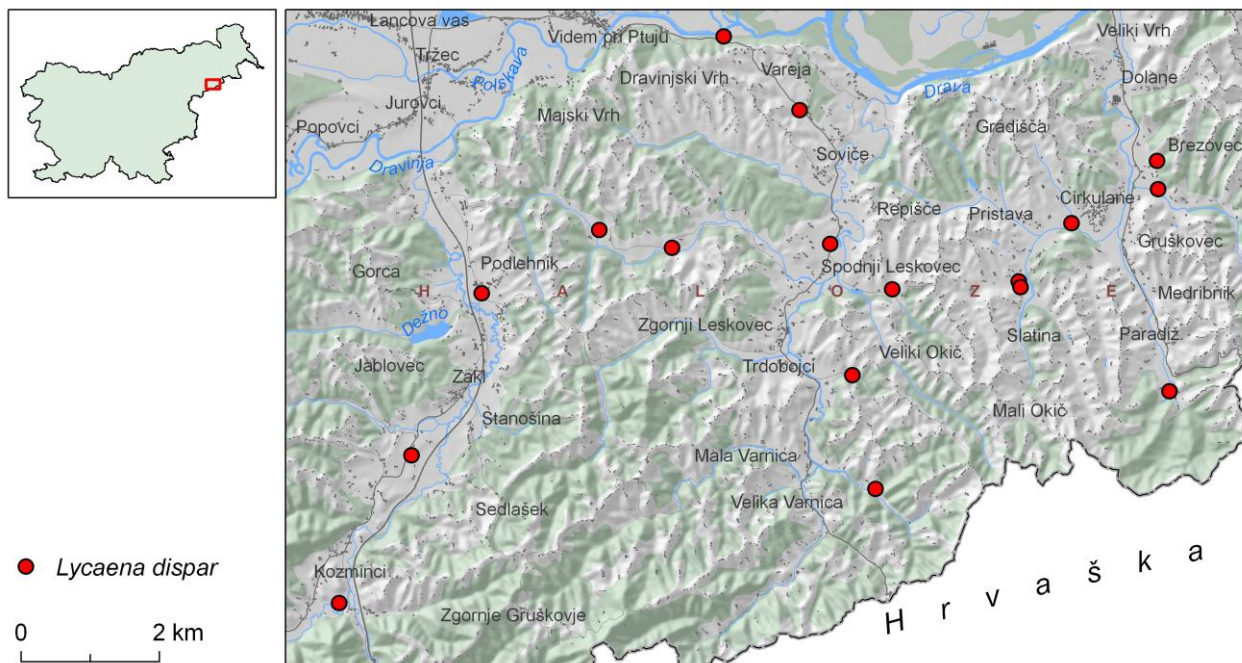
Slika 76. Območje izbrano za dolgoročni monitoring močvirskega cekinčka (*L. dispar*) v območju sklenjene razširjenosti v osrednjem delu Ljubljanskega barja.

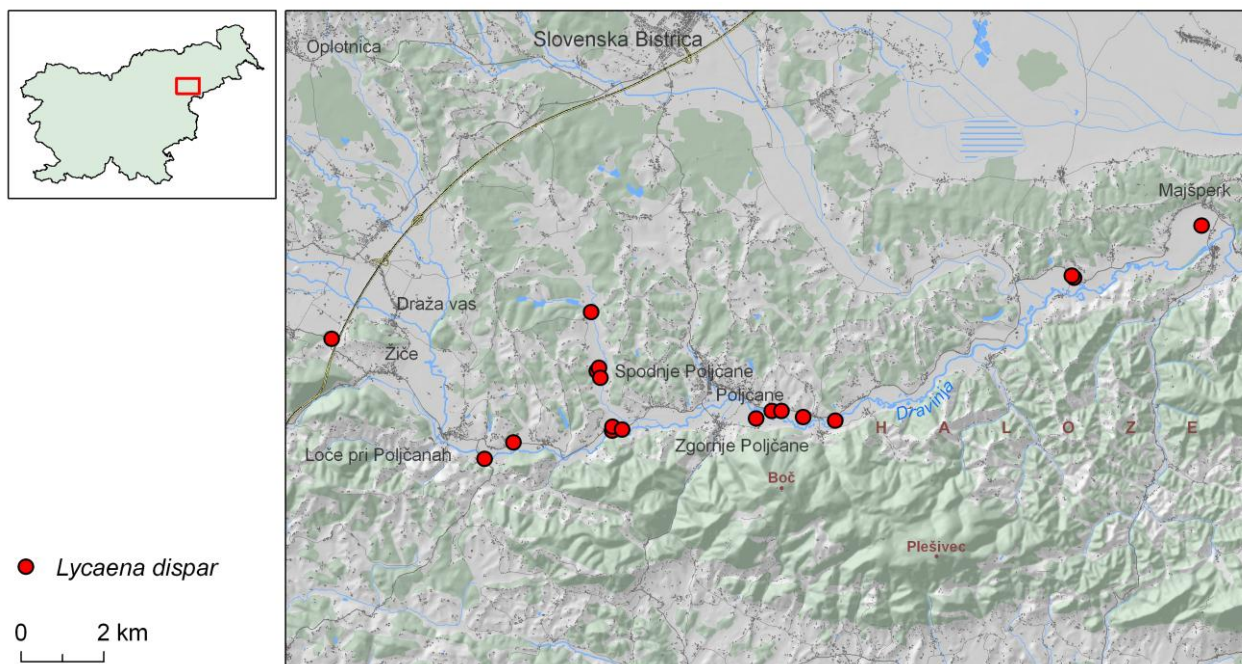
Slika 77. Območje izbrano za dolgoročni monitoring močvirskega cekinčka (*L. dispar*) v območju sklenjene razširjenosti v območju ob Nanošči.

Monitoring prisotnosti vrste v znanih robnih in izoliranih populacijah:

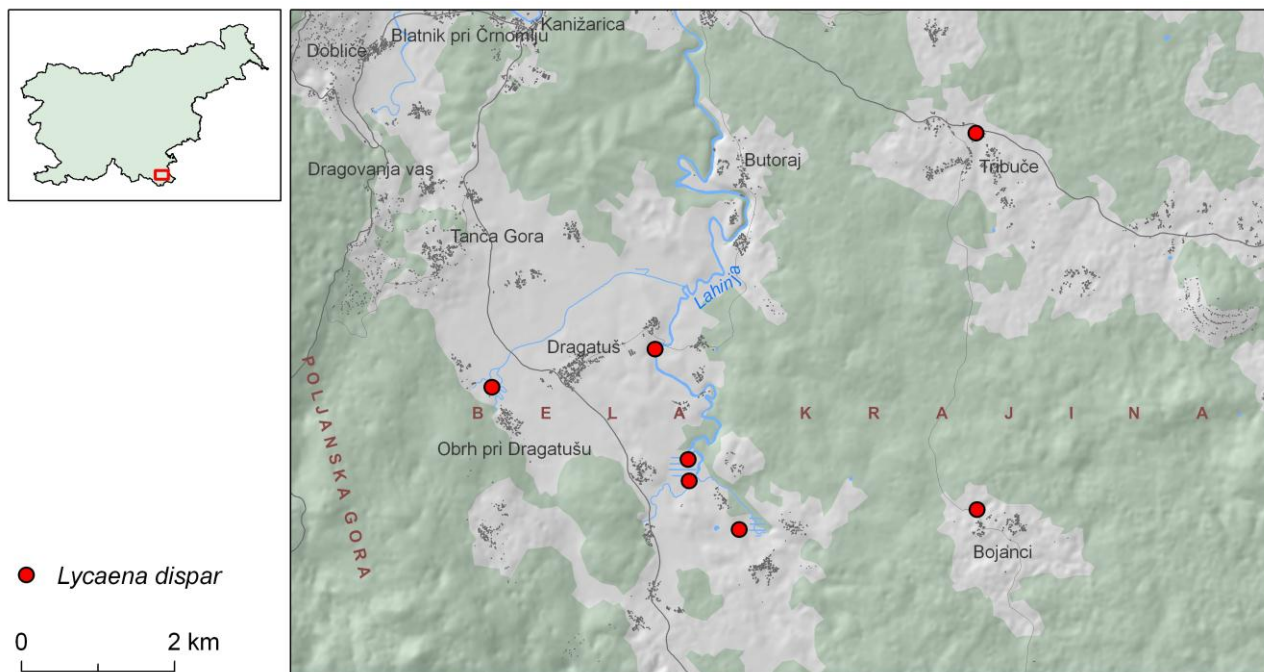
- za izolirane populacije velja enak protokol kot za monitoring v območju sklenjene razširjenosti;
- monitoring se izvaja v istem letu kot monitoring v območju sklenjene razširjenosti, in sicer na naključno izbrani polovici območij izoliranih populacij v vsaki od naslednjih regij: Haloze, Dravinja, Gorenjske, Vipavska dolina, Ilirska Bistrica, Bela krajina in območje ob spodnji Krki in Savi.

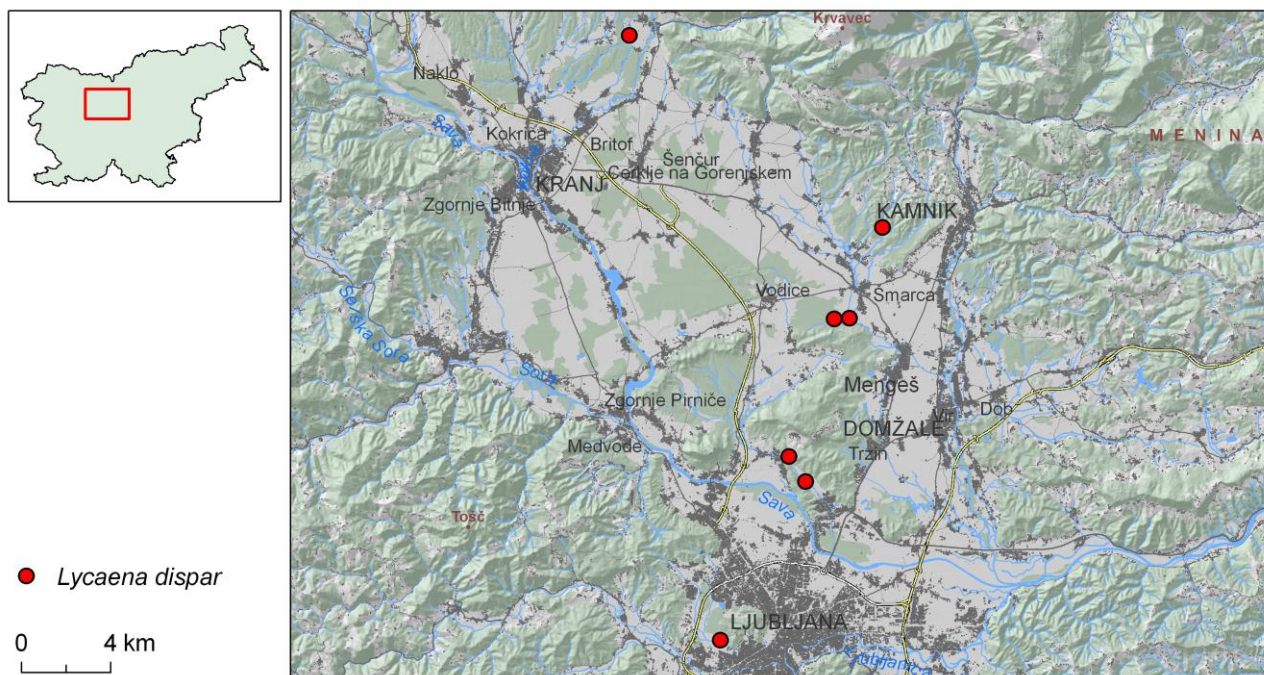
Slika 78. Razporeditev lokalitet predlaganih za dolgoročni monitoring izoliranih populacij močvirskega cekinčka (*L. dispar*) v Halozah.

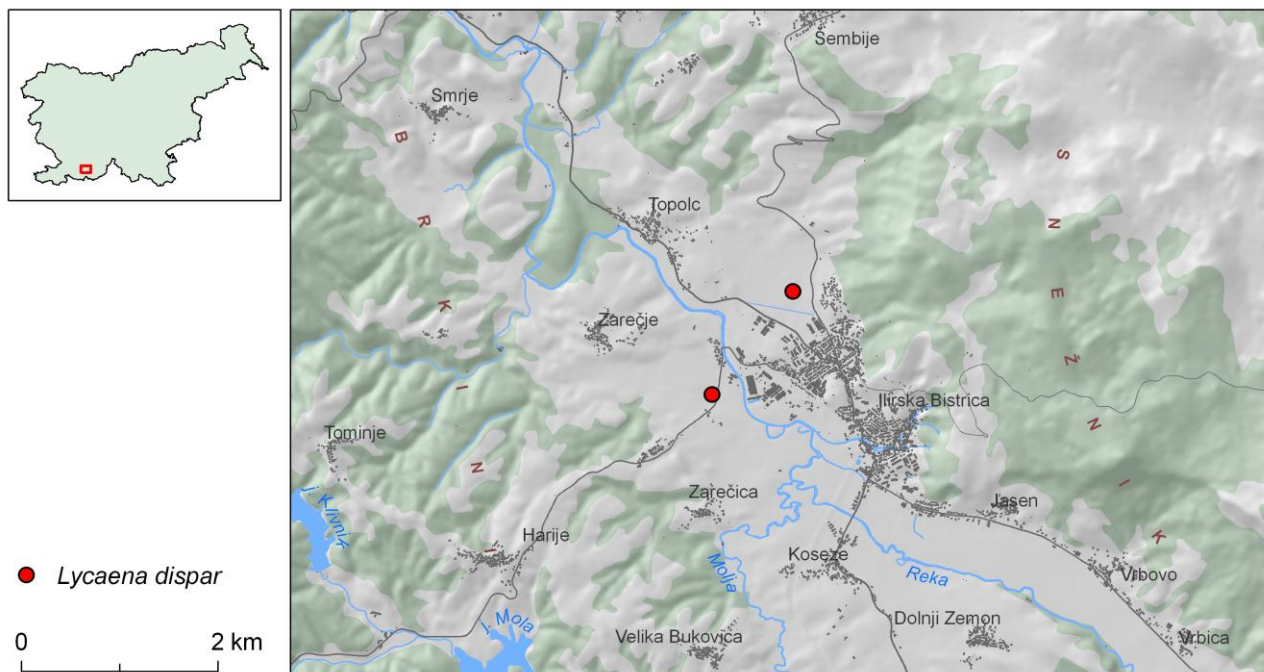
Slika 79. Razporeditev lokalitet predlaganih za dolgoročni monitoring izoliranih populacij močvirskega cekinčka (*L. dispar*) v dolini Dravinje.

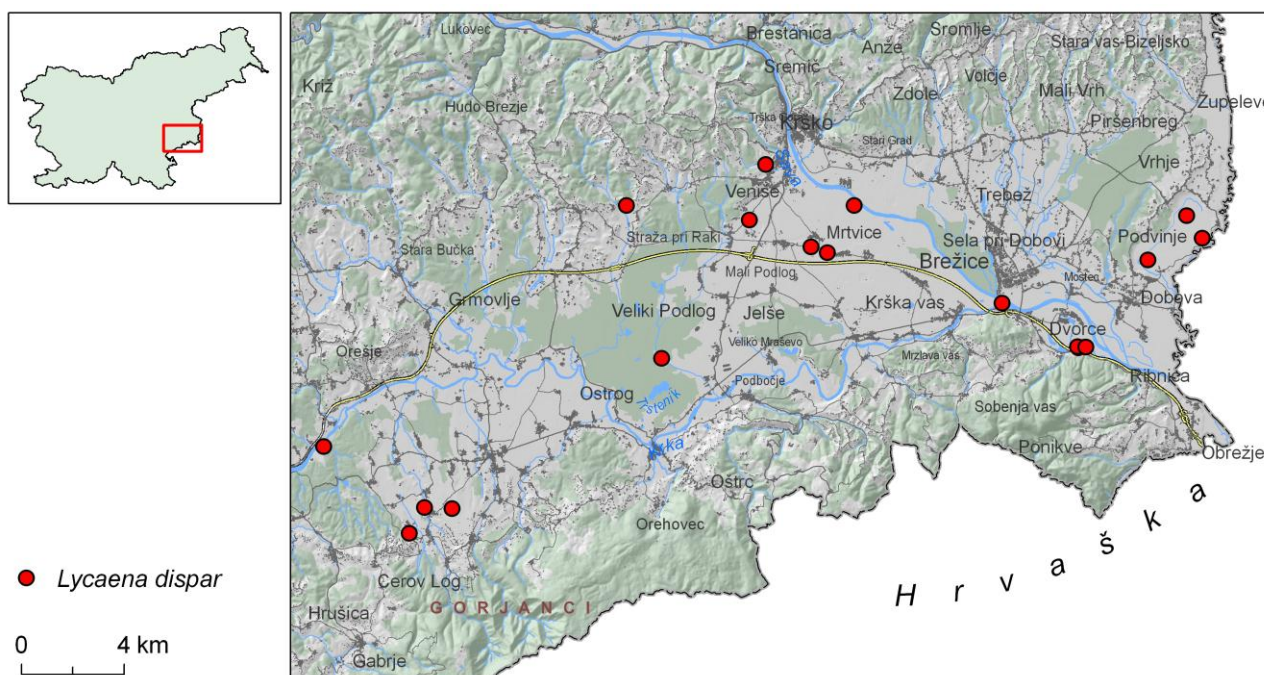
Slika 80. Razporeditev lokalitet predlaganih za dolgoročni monitoring izoliranih populacij močvirskega cekinčka (*L. dispar*) v Beli krajini.

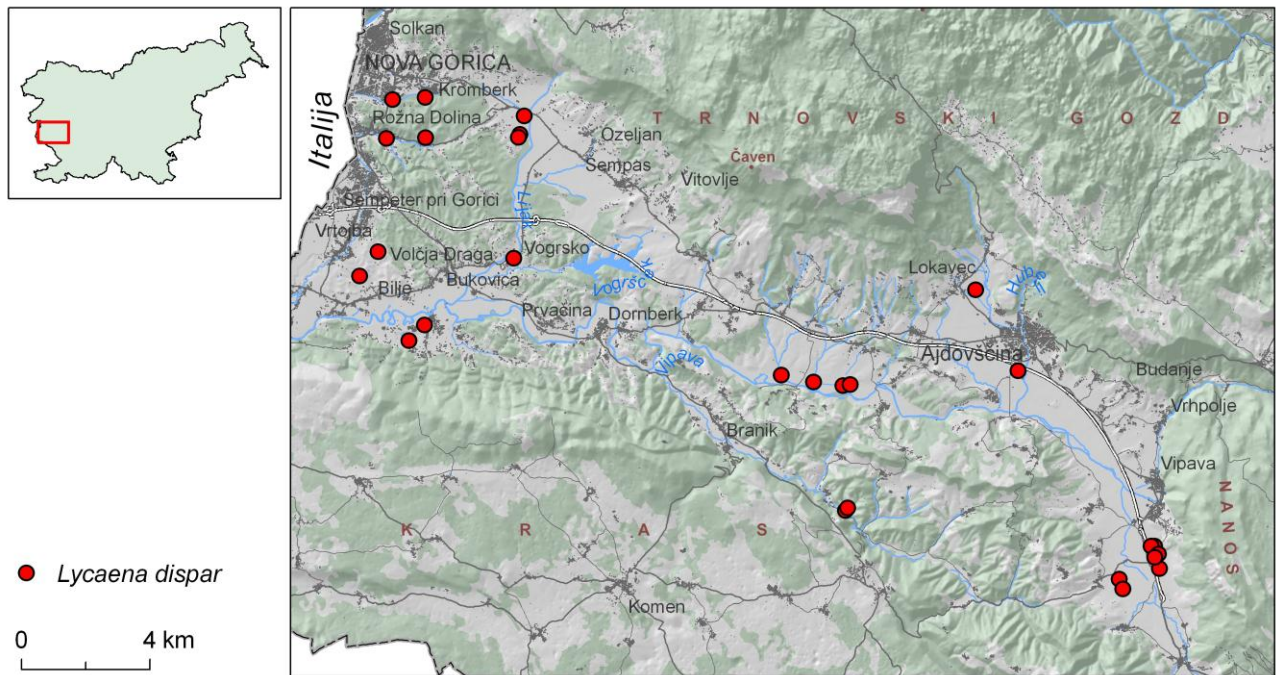
Slika 81. Razporeditev lokalitet predlaganih za dolgoročni monitoring izoliranih populacij močvirskega cekinčka (*L. dispar*) v Ljubljanski kotlini.

Slika 82. Razporeditev lokalitet predlaganih za dolgoročni monitoring izoliranih populacij močvirskega cekinčka (*Lycaena dispar*) v okolici Ilirske Bistrice.

Slika 83. Razporeditev lokalitet predlaganih za dolgoročni monitoring izoliranih populacij močvirskega cekinčka (*Lycaena dispar*) v območju spodnjega dela toka reke Save in Krke.

Slika 84. Razporeditev lokalitet predlaganih za dolgoročni monitoring izoliranih populacij močvirskega cekinčka (*L. dispar*) v Vipavski dolini.

3.2.6 Literatura

Beneš J., Konvička M. (ur.) 2002. Butterflies of Czech Republic: Distribution and conservation, part I. SOM, Prague, 478 str.

Čelik T., Verovnik R., Gomboc S., Lasan M. 2005. Natura 2000 v Sloveniji, Metulji, = Lepidoptera. Ljubljana, založba ZRC, ZRC SAZU, 288 str.

Ebert G., Rennwald E. 1993. Die Schmetterlinge Baden-Württembergs. Band 1 und 2 Tagfalter. Stuttgart (UlmerVerlag), 552+535 str.

Hafner I. 1909. Verzeichnis der bisher in Krain beobachteten Grossschmetterlinge. *Carniola* 3, 77-108.

Kühne L., Haase E., Wachlin V., Gelbrecht J., Dommair R. 2001. Die FFH-Art *Lycaena dispar* (Haworth, 1802). Ökologie, Verbreitung, Gefährdung und Schutz im norddeutschen Tiefland (Lepidoptera, Lycaenidae). Märkische Entomologische Nachrichten 3, 1–32.

Martin L.A, Pullin A.S. 2004. Host-plant specialisation and habitat restriction in an endangered insect, *Lycaena dispar batavus* (Lepidoptera : Lycaenidae) I. Larval feeding and oviposition preferences. *European Journal of Entomology* 101, 51-56.

SBN-Schweizerischer Bund für Naturschutz. 1987. Tagfalter und ihre Lebensräume: Arten, Gefährdung, Schutz, Vol I. Pro Natura, Basel, 516 str.

van Swaay C.A.M., Warren M.S. 1999. Red data book of European butterflies (Rhopalocera). Nature and environment 99. Strasbourg: Council of Europe Publishing.

Tolman T., Lewington R. 1998. Die Tagfalter Europas und Nordwestafrikas. Stuttgart: Kosmos, 388 str.

Zakšek V. 2004. Izbira habitata in ogroženost metuljev *Maculinea teleius* in *M. nausithous* (Lepidoptera: Lycaenidae) v Osrednjih Slovenskih gorica. Diplomsko delo. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, 70 str.

Verovnik R., Čelik T., Grobelnik V., Šalamun A., Sečen T., Govedič M. 2009. Vzpostavitev monitoringa izbranih ciljnih vrst metuljev. Končno poročilo. 149 str.

4. SPREMLJANJE STANJA HABITATA

4.1. Monitoring stanja habitata in prisotnosti barjanskega okarčka (*Coenonympha oedippus*)

V okviru dolgoročnega monitoringa smo predvideli ugotavljanje velikosti populacij z metodo MRR v območju Črne doline in Virja pri Grosupljem in v SZ delu Krasa. Slednje je v območju sklenjene razširjenosti vrste, drugi dve lokaliteti pa sta izolirani. Habitat vrste se na teh območjih razlikuje. V okolici Grosuplja so to močvirni negnojeni travniki z modro stožko (*Molinia caerulea*) in fragmenti povirnih barij. Na Krasu živi vrsta na pustih, floristično revnih, zaraščajočih se suhih traviščih, ki se na vzorčni ploskvi največ zaraščajo z rujem (*Cotinus coggygria*).

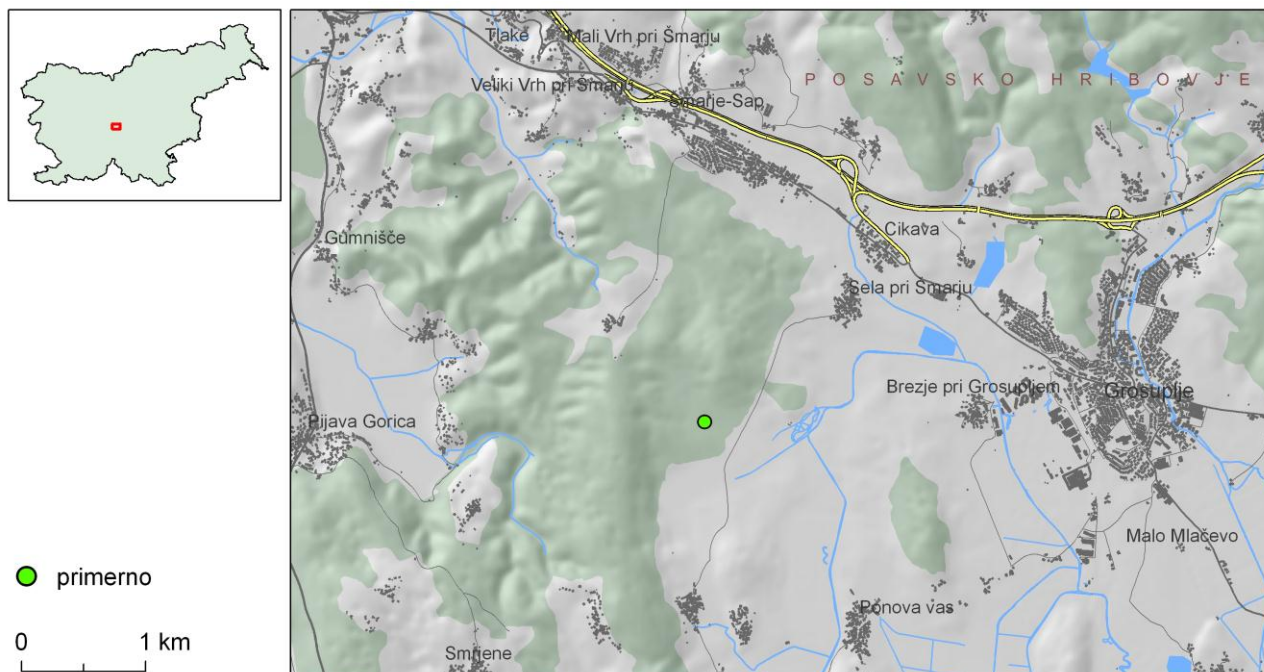
4.1.1 Metode dela

Terensko delo

Pregled ploskev za MRR v letu 2011 v območju izoliranih populacij Virje in Črna dolina je potekal nekoliko pred načrtovanim, saj so se na Ljubljanskem barju prvi osebki pojavili že v začetku junija. Tako smo 10.6.2011 po principu metode MRR prehodili vzorčno ploskev in beležili prisotnost odraslih osebkov v Črni dolini in pri Virju. Popis na območju MRR v severozahodnem delu Krasa smo izvedli 16.6. po enaki metodi. Poleg tega smo pri obeh pregledih beležili morebitne spremembe v stanju habitata, ki bi lahko negativno vplivale na velikost populacij barjanskega okarčka.

Poleg pregleda ploskev za MRR smo preverjali prisotnost vrste še na dveh lokacijah, kjer je bila zabeležena v zadnjem desetletju, ne pa tudi v okviru monitoringa 2009. Povsem nepričakovana je bila ponovna najdba vrste v manjši močvirni dolini JZ od vasi Sela pri Grosupljem, kjer je sicer prvotni habitat že skoraj povsem zarasel s črno jelšo (*Alnus glutinosa*), vendar se gorvodno skriva obsežno povirno barje, kjer je bil najden en samček barjanskega okarčka. To območje vsekakor velja vključiti v nadaljnji monitoring izoliranih populacij. Pregledano je bilo tudi pobočje Sabotina pri Solkanskem mostu, kjer je bilo opaženo 7 osebkov na že skoraj v celoti z rujem in malim jesenom (*Fraxinus ornus*) zaraslem travniku. Ta lokaliteta je že vključena v dolgoročni monitoring, vendar velja dodati podatek, da se vrsta na tej lokaliteti še pojavlja.

V letu 2011 smo opravili 3 terenske dneve za namen pregleda stanja barjanskega okarčka v MRR območjih in tako 100% opravili terensko delo po projektni nalogi.

Slika 85. Povirno barje pri Selah pri Grosupljem, kjer je bil najden barjanski okarček in ga je smiselno vključiti v dolgoročni monitoring.

4.1.2 Rezultati monitoringa

Tabela 8. Pregled rezultatov monitoringa območij, kjer poteka MRR za barjanskega okarčka (*C. oedippus*).

Lokaliteta	Samci/samice	Veter	Oblačnost	T (°C)	Čas pregledovanja
SZ Kras	89/32	brez	brez (meglice)	28	4h 35min
Virje	7/4	brez	brez	22	1h 25 min
Črna dolina	1/0	brez	brez	21	35 min

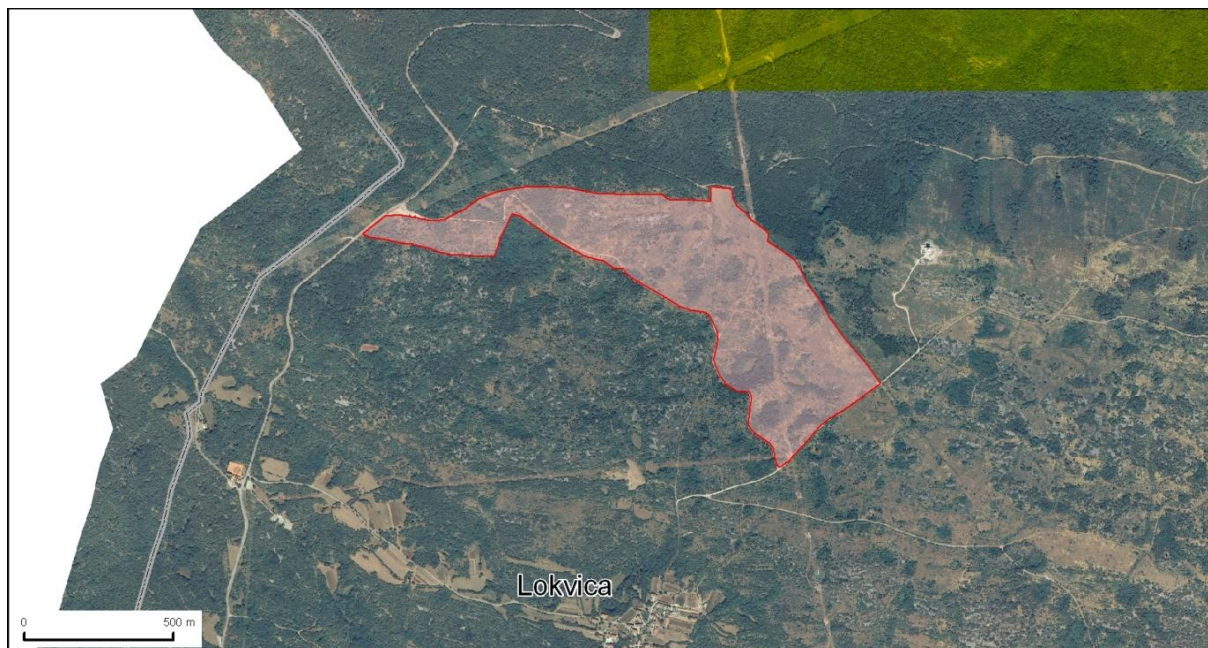
Slika 86. Pregledano območje za MRR-monitoring barjanskega okarčka (*C. oedippus*) v Črni dolini pri Grosupljem v letu 2011.

V Črni dolini je bil opažen en sam osebek barjanskega okarčka kar je deloma povezano z začetkom sezone pojavljanja vrste na tej mikrolokaciji. Habitat je na tej lokaliteti v izrazito slabem stanju, saj je odprtega nizkega barja le še nekaj 100 m². Barje se zarašča predvsem s trstičjem (*Phragmites australis*) in navadno krhliko (*Rhamnus frangula*), ob potoku pa tudi s črno jelšo (*Alnus glutinosa*). Brez posegov bo ta lokaliteta v parih letih postala neprimerna za barjanskega okarčka.

Slika 87. Pregledano območje za MRR-monitoring barjanskega okarčka (*C. oedippus*) v Virju pri Grosupljem v letu 2011.

Območje monitoringa pri Virju obsega močvirne travnike na obeh straneh potoka, vendar je potencialni larvalni habitat z modro stožko omejen le na tretjino območja v vzhodnem delu travnikov na južni strani potoka. Tu je bilo opažena večina od 11 osebkov barjanskih okarčkov. Severno od potoka nismo videli nobenega osebkov, pa tudi modre stožke ne. Čeprav gledano v celoti habitat še ustreza barjanskemu okarčku, se visoko stebličje in šašje vse bolj širi od potoka tako na travnike proti severu, kot tudi proti jugu.

Slika 88. Pregledano območje za MRR-monitoring barjanskega okarčka (*C. oedippus*) v SZ delu Krasa v letu 2011.

Območje SZ Krasa se je izkazalo kot eno najpomembnejših pribežališč barjanskega okarčka. Kljub nizkim gostotam pojavljanja osebkov je območje tako obsežno, da je dnevno število opaženih osebkov tekm te raziskave presežlo 120. To je sicer v skladu z izračunanimi maksimalnimi dnevnimi vrednostmi za to vrsto v tem območju, vendar je bilo v letu 2009 skozi celotno obdobje monitoringa v 14 dneh markiranih le 341 osebkov, zato je tako veliko število opaženih osebkov v enem dnevu vsekakor presenetljivo. Izkazalo se je tudi, da je območje dejansko preobsežno za natančen pregled, ki je pri metodi MRR pomemben. Poleg tega so nekateri deli območja tako prerasli z rujem, da niso več prehodni, zato bi bilo smiselno območje monitoringa zmanjšati. Zaraščanje pa očitno ni moteč dejavnik za barjanske okarčke, saj jih pogosto opazimo na majhnih zaplatah travnikov sredi grmovja. Izogibajo se le povsem zraslim predelom, pa tudi odprtim traviščem. Tako lahko habitat ocenimo kot ustrezen za vrsto, takšno pa je glede na veliko število opaženih osebkov tudi stanje populacije.

4.1.3 Zaključek

Vrsta je bila najdena na vseh treh območjih izvajanja monitoringa velikosti populacij. Habitat v Črni dolini, deloma pa tudi v Virju je v slabem stanju zaradi zaraščanja rastišč hranilnih rastlin, kar bi lahko z manjšimi posegi omejili. Območje SZ Krasa je dejansko eno od ključnih za obstoj vrste pri nas, bi pa bilo smiselno območje MRR nekoliko zmanjšati, saj je za tak pristop preobsežno.

Slika 89. Predlagano zmanjšano območje za MRR-monitoring barjanskega okarčka (*C. oedippus*) v SZ delu Krasa za dolgoročni monitoring.